

27 856

Oprichting Stichting Fonds voor programmering- en marketingondersteuning voor podia

Nr. 1

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Zoetermeer, 5 juli 2001

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 5 juli 2001.

De wens over de voorgenomen rechtshandeling nadere inlichtingen te ontvangen kan door of namens een van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk 3 oktober 2001.

Het oordeel dat de voorgenomen rechtshandeling een voorafgaande machtiging bij de wet behoeft kan door een van beide Kamers worden uitgesproken uiterlijk op 17 september 2001 dan wel binnen veertien dagen na het verstrekken van de in de vorige volzin bedoelde inlichtingen.

Bij deze termijnen is rekening gehouden met de recesperiode van de Tweede Kamer.

Per brief van 21 juni 2001 heb ik aan de voorzitter van de Tweede Kamer in afschrift de rapportage gezonden van de heer R. Haks over de oprichting van een landelijk fonds voor programmering- en marketingondersteuning, vergezeld van een concept-beleidsplan en een concept-subsidieregeling, conform mijn opdracht van 9 mei 2001, waarvan ik eveneens een afschrift heb verzonden aan de Tweede Kamer. Over deze rapportage heeft de Raad voor Cultuur mij op 3 juli 2001 advies uitgebracht (bijgevoegd).¹

Ik heb in mijn brief van 21 juni 2001 aan de Tweede Kamer toegezegd zo spoedig mogelijk te reageren op het rapport-Haks. Deze brief dient daartoe. Hij dient tevens als een aanmelding bij beide Kamers der Staten-Generaal van de oprichting van een stichting als bedoeld in artikel 9 van de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid, die als naam zal dragen «Stichting Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning voor Podia». Dit wetsartikel machtigt mij om een privaatrechtelijke rechtspersoon op te richten die subsidies verstrekt. Met het oog daarop zijn de concept-statuten bijgevoegd.¹

In deze brief ga ik nader in op het op te richten fonds. Achtereenvolgens besteed ik onder meer aandacht aan *doel en achtergrond van het fonds*, de *bestuurlijke vormgeving*, de *samenwerking met provincies en gemeenten*, de *positie van kleinschalige podia*, de *overgangsregeling voor het seizoen 2002–2003* en de *advies- en informatietaken*.

Fonds voor programmering- en marketingondersteuning voor podia*Doel en achtergrond van het fonds*

In de cultuurnota *Cultuur als confrontatie* heb ik gewezen op de enorme verscheidenheid van het aanbod aan podiumkunsten in Nederland. Die

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

verscheidenheid is een kwaliteit om te koesteren. Het is van groot belang dat dit aanbod – in al zijn verscheidenheid – de weg weet te weten naar een groot en gevarieerd publiek.

In de cultuurnota – evenals eerder al in de uitgangspuntenbrief – heb ik aangekondigd met het oog daarop te willen investeren in versterking van de programmering. In dat kader heb ik in de cultuurnota het perspectief geschetst van een landelijk fonds voor de programmering. Podia vormen bij uitstek de plekken waar aanbod en publiek samenkomen. Met de komst van dit fonds wil ik een nieuwe en stevige impuls geven aan de culturele ambities van de podia. In het kader van de invulling van deze doelstelling heb ik reeds in mijn brief van 19 oktober 2000 aan de Tweede Kamer een reservering van 2,5 miljoen extra voor programmeringondersteuning opgenomen. De kamer heeft hiermee ingestemd.

In de podiumkunsten bestaat een behoorlijk fijnmazig netwerk van subsidieregelingen en organisaties die de distributie van met name het kleinschalige aanbod beogen te bevorderen. Actief op dit gebied zijn het Nederlands Impresariaat, Muziek- en Theaternetwerk, Gaudeamus en het Nationaal Popinstituut. In het eerder uitgebrachte rapport *Nog even doorploegen* van Geert Overdam zijn onder meer de nadelen van deze veelheid aan regelingen geschetst:

- een sterk monodisciplinaire aanpak;
- het ontbreken van transparantie van selectie- en beoordelingscriteria;
- het ontbreken van bezwaarprocedures;
- het feit dat publieksbereik niet altijd eerste prioriteit lijkt te hebben;
- vermenging van subsidie- en adviestaken.

Ook in de cultuurnota heb ik deze bezwaren geconstateerd. In het kader van het nieuwe fonds wil ik dan ook komen tot een harmonisatie van subsidieregelingen, de vormgeving daarvan publiekrechtelijk maken en de subsidie- en adviestaken helder scheiden.

Rapport-Haks

Bij brief van 9 mei 2001 heb ik de heer Haks gevraagd de plannen voor een fonds voor de programmering verder uit te werken en een beleidsplan op te stellen. De heer Haks is erin geslaagd om – ondanks de korte tijd die beschikbaar was en de complexiteit van het onderwerp – een rapportage en een beleidsplan op te stellen die mij sterken in het vertrouwen dat de oprichting van een podiumkunstenbreed fonds voor programmering- en marketingondersteuning kan rekenen op voldoende draagvlak in de sector en ook daadwerkelijk bijdraagt aan wat mij bij dit fonds voor ogen staat. Ik ben hem daar buitengewoon erkentelijk voor.

Ook de Raad voor Cultuur spreekt zijn waardering uit voor de zorgvuldige wijze waarop hij de voorstellen heeft ontwikkeld.

Ik kan mij op hoofdlijnen vinden in de conclusies en aanbevelingen van het rapport en tevens in het concept-beleidsplan en subsidieregeling. Ik constateer ook dat blijkens het rapport de diverse brancheverenigingen en de vertegenwoordigers van provincies en gemeenten zich met de uitgangspunten van het fonds kunnen verenigen.

Bestuurlijke vormgeving

In mijn opdracht aan de heer Haks heb ik de vraag gesteld of het gewenst is om een geheel nieuw fonds op te richten of dat het mogelijk is het fonds te laten werken als zelfstandig onderdeel van het Fonds voor de Podiumkunsten.

Op grond van vele gesprekken is de heer Haks tot de conclusie gekomen

dat het draagvlak voor onderbrenging van het fonds in het Fonds voor de Podiumkunsten op dit moment erg klein is. De vrees bestaat dat een te grote vermenging van aanbod- en afnamestimulering leidt tot een minder gunstige positie van het niet-gesubsidieerde aanbod.

De Raad voor Cultuur ondersteunt deze conclusie. Wel vindt de raad dat er garanties moeten komen voor een goede afstemming tussen het nieuwe fonds en bestaande instellingen, zoals het Fonds voor de Podiumkunsten, het Fonds voor de Amateurkunst en de Phenix Foundation.

Op grond van beide adviezen ben ik tot de conclusie gekomen dat een zelfstandig fonds thans de voorkeur verdient. Weliswaar ligt de sleutel voor het bereiken van meer publiek voor het minder toegankelijke aanbod juist in de samenwerking tussen aanbod en afname, maar voor de noodzakelijke profilering van een nieuw fonds is een eigen bestuurlijke identiteit nodig. Bijzonder argument daarvoor is dat voorzien is in een financiële deelname van provincies in het fonds.

Operationele vormgeving

De heer Haks stelt voor vanuit efficiency-overwegingen het nieuwe fonds onder te brengen in hetzelfde gebouw als het Fonds voor de Podiumkunsten. De door de raad bepleite goede afstemming met de andere fondsen is een extra reden om voor deze optie te kiezen. Daarom wil ik nog verder onderzoeken welke mate van integratie er op het niveau van de werkorganisatie van beide fondsen mogelijk is. In de eerste plaats ga ik er vanuit dat in de facilitaire ondersteuning deze integratie maximaal kan zijn. In de tweede plaats hecht ik – vanzelfsprekend – aan een goede afstemming tussen beide fondsen van aanvraagprocedures, adviesstructuur en onderlinge beleidsplannen. In de derde plaats zou ik tussen beide fondsen een gedeeld budget willen creëren waarin beide fondsen met een deel van hun budget participeren. Indicatief denk ik hierbij aan een omvang van ca. 3 miljoen, te delen door de beide fondsen. Zo'n budget drukt het gedeelde belang uit dat gelegen is in een goede afstemming van aanbod en afname. Ten behoeve van de besluitvorming over de nieuwe cultuurnotaperiode 2005–2008 wil ik het nieuwe fonds evalueren. In het kader van die evaluatie is te bezien of een verdergaande vorm van integratie tussen beide fondsen wenselijk is.

Het fonds zal beschikken over een (bescheiden) bezetting van een directeur en stafmedewerkers die een belangrijke rol zullen spelen in het contact tussen het fonds, gemeenten en provincies. De heer Haks spreekt over «matchmakers». Voor de totale bezetting ga ik uit van 7 fte, zoals voorgesteld door Haks.

De Raad voor Cultuur spreekt in zijn advies de zorg uit of de omvang van de staf wel voldoende is. Mogelijk dient de staf van het fonds nog te worden uitgebreid, mits de overhead van het nieuwe fonds niet meer dan 10 procent bedraagt ten opzichte van de voor programmering- en marketingondersteuning beschikbare middelen.

Samenwerking met provincies en gemeenten

Provincies en gemeenten zijn vanzelfsprekend onmisbare partners in het versterken van de culturele ambities van podia. IPO en VNG hebben in het bestuurlijk overleg van 9 april 2001 laten weten positief te staan tegenover de oprichting van een fonds voor programmering- en marketingondersteuning. IPO en VNG wezen mij in dit kader in het bijzonder op het belang dat zij hechten aan de kleinschalige podiumkunsten en aan de spreiding van het aanbod in ons land. Een vertegenwoordiger van de VNG en deskundigen uit kringen van gemeenten en provincies hebben vervolgens deelgenomen aan de klankbordgroep die de heer Haks heeft

bijgestaan. Verder heeft de heer Haks een aantal gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de provincies. De vertegenwoordigers van de provincies hebben gezegd in te kunnen stemmen met het voorgestelde beleid van het fonds en de inrichting van de functies daaromheen. Met betrekking tot een aantal onderwerpen nemen zij een duidelijk standpunt in. In september zullen de vertegenwoordigers van de provincies het Interprovinciaal Overleg een notitie sturen waarin zij positief zullen adviseren over de overdracht van de 1,4 miljoen huidige provinciale afnamebudgetten aan het landelijk fonds voor programmering en marketingondersteuning.

Provincies en gemeenten zijn ook bereid uit hun kringen iemand voor te dragen voor het bestuur. Ik ben hier verheugd over, omdat bestuursleden zo bij kunnen dragen aan de verbinding van landelijk beleid met provinciaal en lokaal beleid.

Ik wijs er voor de goede orde wel op dat gezien de zelfstandige positie die het fonds inneemt, bestuursleden van het fonds wel zonder last of ruggespraak zullen functioneren.

In kringen van provincies bestaat een voorkeur voor vestiging van het fonds buiten de westelijke kant van de randstad. Om de hiervoor genoemde redenen wil ik het nieuwe fonds toch huisvesten in Den Haag. Ik deel de opvatting van de provincies dat de positie van kleinschalige podia gewaarborgd dient te zijn, maar huisvesting in Den Haag hoeft daarvoor geen belemmering te zijn.

Zowel de samenstelling van het bestuur als van de adviesraad dient een goede spreiding te laten zien over regio's en over disciplines en podiumcircuits.

Budgettair kader

Als budgettair kader voor programmering en marketingondersteuning door het fonds ga ik vooralsnog uit van een omvang van 10,9 miljoen gulden, waarvan 9,5 miljoen rijksmiddelen. Toekenning van de resterende 1,4 miljoen is onder voorbehoud van de besluitvorming van provinciale overheden.

Van de 9,5 miljoen rijksmiddelen is:

- 4,5 miljoen afkomstig uit de huidige subsidies voor discipline-specifieke regelingen;
- 1,5 miljoen uit de huidige programmeringsimpuls die nu wordt uitgevoerd door het Fonds voor de Podiumkunsten;
- 3,5 miljoen, bestaande uit een miljoen gulden die ik reeds ten behoeve van programmeringondersteuning heb gereserveerd in mijn beschikking van 19 september 2000 aan het Fonds voor de Podiumkunsten alsmede 2,5 miljoen voor programmeringondersteuning in het kader van mijn brief aan de kamer van 19 oktober 2000, waarmee ik invulling gaf aan de in het kader van motie 21 extra beschikbaar gekomen 40 miljoen.

Bovendien ben ik in gesprek met het Fonds voor de Podiumkunsten om een nader vast te stellen bedrag over te hevelen naar het nieuwe fonds. Het gaat om middelen die te maken hebben met vormen van programmeringondersteuning. In het bijzonder denk ik hierbij aan budgetten voor festivals, reprises en de zg. AMI-regeling. Ik zal bij de begroting 2002 het budget voor het fonds definitief vaststellen.

Positie van kleinschalige podia

In mijn opdrachtbrief aan de heer Haks vroeg ik aandacht voor de positie

van de kleinschalige podia alsmede voor een zorgvuldige overgang van de oude naar de nieuwe situatie. Zowel uit de brief van de Raad voor Cultuur als uit een door Muziek- en Theaternetwerk gehouden enquête spreekt steeds de positie van kleinschalige podia als de grootste zorg. Deze zorg is begrijpelijk gelet op het profijt dat met name kleinschalige podia van de bestaande praktijk hebben gehad. Ook brengt de overgang naar de nieuwe situatie voor de betreffende podia onzekerheden met zich mee.

In reactie hierop wil ik in de eerste plaats benadrukken dat het nieuwe fonds *juist* ook de kleinschalige podia zal ondersteunen. Daar wordt immers vaak het minder toegankelijke kwaliteitsaanbod geprogrammeerd. De ondersteuning van kleinschalige podia door het nieuwe fonds zal voor mij steeds een belangrijk ijkpunt zijn in de beoordeling. Bovendien wil ik zorgen voor een goede overgangsregeling, waarover in de volgende paragraaf meer.

Tegelijk wil ik waarschuwen voor te veel koudwatervrees. Ik wijs er op dat nu meer middelen dan voorheen beschikbaar komen. Ook wil ik waken voor hermetische schotten tussen (deel)circuits of (deel)disciplines.

De kracht van het fonds moet er nu juist ook in gelegen zijn dat het fonds verschillende circuits van podia aanmoedigt om met elkaar samen te werken over discipline-grenzen heen. De nu door de heer Haks aange-reikte benadering biedt daar goede waarborgen voor. Volgens het Branche Overleg Podiumkunsten heeft het rapport een goed evenwicht weten te vinden tussen de bestaande (huidige) regelingen voor deelsectoren en de integrale doelstelling voor programmering en marketingondersteuning in het nieuwe fonds.

Overgangsregeling voor het seizoen 2002–2003

Bij de vele gesprekspartners klinkt de zorg door voor een goede overgang van de oude naar de nieuwe situatie, met name voor de kleinschalige podia. Om die reden is eerder al door mij aan de landelijke gesubsidieerde organisaties de toezegging gedaan dat het seizoen 2001–2002 nog volgens de oude structuur kan worden voorbereid. In zijn rapportage adviseert de heer Haks mij ook voor het seizoen 2002–2003 een overgangsregeling te hanteren opdat met name de kleine podia de garantie hebben dat zij hun programmering kunnen continueren. De heer Haks heeft hierbij toegankelijke regelingen voor ogen voor de vlakke vloertheaters, de podia voor oude-, kamer- en nieuwe muziek en de jazz-, pop- en wereldmuziek die voor het seizoen 2002–2003 door het fonds uitgevoerd zullen worden.

Ik wil dit advies overnemen, zodat de podia die gebruik maken van de huidige regelingen, de kans wordt geboden mee te bewegen naar de nieuwe situatie. Een goede overgang betekent ook een goede start van het nieuwe fonds.

Concreet staat mij het volgende voor ogen. Voor het seizoen 2002–2003 zouden op het gebied van de kamermuziek, jazz, het kleinschalig theater, de dans en het jeugdtheater zoveel mogelijk de huidige regelingen van het Nederlands Impresariaat en Muziek en Theater Netwerk door het nieuwe fonds uitgevoerd moeten worden, mits uiteraard voor wat betreft Muziek- en Theaternetwerk de provinciale middelen (1,4 miljoen) hiervoor overgaan naar het fonds. Ik wil met het Nederlands Impresariaat en Muziek- en Theaternetwerk overleggen hoe voor de uitvoering van de regelingen personeel van deze instellingen gedetacheerd kan worden bij het nieuwe fonds. Voor de goede orde wijs ik er nogmaals op dat de overdracht van middelen afhankelijk is van de besluitvorming door

provinciale overheden. Ik kan niet voorzien in de door de Raad gesuggerede compensatie, wanneer middelen niet zouden worden overgeheveld.

Het budget voor ondersteuning van popmuziek plaats ik onder regie van het fonds, maar voor de uitvoering ervan acht ik het zeer goed mogelijk, onder nader uit te werken voorwaarden, dat deze in de lopende cultuurnotaperiode nog door het Nationaal Pop Instituut geschiedt.

Ten behoeve van de ondersteuning van hedendaagse muziek wordt een beperkt deel van het budget van Gaudeamus overgeheveld naar het nieuwe fonds. Er vindt geen overheveling plaats van middelen vanuit de Stichting Organisatie Oude Muziek en RASA, aangezien deze instellingen in de eerste plaats producent zijn van concerten en geen directe subsidie aan podia verstrekken.

De Raad voor Cultuur is van mening dat het fonds ook mogelijkheden moet bieden voor ondersteuning van wereldmuziek omdat het aanbod van RASA slechts een klein gedeelte van het spectrum van de wereldmuziek dekt. Ik zie hier zeker mogelijkheden voor.

Ook de Raad voor Cultuur is voorstander van een overgangsregeling. De raad wil echter verder gaan dan het seizoen 2002–2003. Ik zie echter geen noodzaak deze periode te verlengen. Met bovenstaande maatregelen worden mijns inziens voldoende waarborgen gegeven voor een zorgvuldige overgang van met name de kleinschalige podia van de huidige naar de nieuwe situatie.

De vervolgfase

In de brief van 9 mei aan de heer Haks is de opdracht verdeeld in een ontwerpfasen en een inrichtingsfasen. De ontwerpfasen is nu afgerond. De inrichtingsfasen bestaat uit de verdere bestuurlijke en organisatorische vormgeving van het fonds.

Ik wil op afzienbare termijn overgaan tot de oprichting van een rechtspersoon en de instelling van een werkbestuur. Ik stel mij voor dat de voorzitter van dit bestuur tot uiterlijk december 2001 de dagelijkse leiding van het fonds, als gedelegeerd bestuurder, op zich zal nemen. Vervolgens zal de voordracht voor het eerste volledige bestuur voorbereid worden. Dit bestuur zal bestaan uit vijf leden, waarvan twee voor te dragen door IPO en VNG. Het spreekt vanzelf dat in het bestuur kennis van de podiumkunsten en marketing ruimschoots aanwezig is.

Na het inrichten van het werkbestuur moeten functieomschrijvingen voor de directeur en de stafmedewerkers van het fonds opgesteld worden en een wervingsprocedure hiervoor worden gestart. De te werven directeur zal uiterlijk per ingang van 1 december de taken van de gedelegeerd bestuurder over moeten nemen. Bij de personele invulling van de functies binnen het nieuwe fonds moet bezien worden welke personele expertise van Muziek en Theater Netwerk en het Nederlands Impresariaat ingezet zal kunnen worden.

Verder moet in deze fase een concrete invulling gegeven worden aan de overgangsregeling voor het seizoen 2002–2003. Hierbij moet ervoor zorg gedragen worden dat uiterlijk september a.s. podia geïnformeerd worden over de regelingen voor het seizoen 2002–2003. Vòòr 1 september dient de begroting van het fonds voor de periode 2001–2004, gebaseerd op het aangegeven kader, aan mij te worden voorgelegd.

Advies- en informatietaken

Haks heeft in zijn rapportage consequent onderscheid gemaakt tussen de subsidietaak, onder te brengen bij het fonds, en de diverse informatie-, advies- en selectietaken, onder te brengen bij genre-instituten of brancheverenigingen. Tegen die achtergrond adviseert Haks de functie van accountmanager bij het fonds te laten vallen en in plaats daarvan zogenaamde consultants te plaatsen bij brancheverenigingen.

De Raad voor Cultuur deelt de argumenten van de heer Haks voor het prefereren van een model van consultants boven accountmanagers. Veel kritische kanttekeningen van de Raad richten zich op de vraag hoe in de nieuwe situatie genre-expertise binnen de kleinschalige podiumkunsten behouden blijft en op punten, zoals wereldmuziek en intercultureel theater en dans zou dienen te worden uitgebreid. De raad waarschuwt voor schijnsnelheid en pleit voor het eerst oplossen van knelpunten en vervolgens een gefaseerde invoering van het nieuwe fonds voor programmering- en marketingondersteuning. Ik wijs er op dat over de komst van het fonds reeds lang en uitvoerig met vele betrokkenen is gesproken. Met het oog op de voorbereiding van het seizoen 2002–2003 is voortvarendheid bij de inrichting van het fonds noodzakelijk. Ik heb echter begrip voor de door Raad bepleite behoedzaamheid waar het gaat om de invulling van consultantschappen. In dit verband vind ik het ook relevant dat het Branche Overleg Podiumkunsten mij heeft laten weten dat gewaakt moet worden voor een te grote versnippering van kennis, juist nu met het oprichten van één fonds voor programmering integraliteit beoogd wordt.

De gedachte om consultants in het leven te roepen, neem ik over. Gelet echter op de kanttekeningen en de door de Raad bepleite behoedzaamheid ga ik met de brancheverenigingen en genre-instituten overleggen, alvorens een besluit te nemen. Wel stel ik vooraf als uitgangspunt dat de consultants in onderlinge samenhang hun diensten voor alle circuits van podia beschikbaar moeten kunnen stellen. Uitgangspunt blijft ook een scheiding van advies- en subsidietaaken. Ik ben dan ook van mening dat het niet gewenst is dat in de toekomst de consultants in het besluitvormingsproces over subsidietoekenning zouden kunnen interveniëren, zoals door de Raad in zijn advies wordt voorgesteld.

De invulling van de consultantfuncties zal dit najaar zijn beslag krijgen. Op het punt van de kamermuziek acht ik een snellere besluitvorming mogelijk. Per brief van 10 mei heb ik het Nederlands Impresariaat verzocht de heer Haks een plan ten behoeve van een genre-instituut voor de kamermuziek voor te leggen. Haks beveelt mij aan dit plan te honoreren, zij het voor een bescheidener bedrag dan waarop de indieners hebben ingezet. Ik deel de opvatting van de heer Haks dat het plan voor de kamermuziek gedegen en inhoudelijk goed is onderbouwd. Ook de Raad voor Cultuur typeert het plan als gedegen en deelt in dat kader de twijfel over de omvang niet. Beide adviezen overwegende ben ik bereid onder enkele voorwaarden voor het genre-instituut kamermuziek in de periode 2002–2004 een budget van maximaal 1 miljoen per jaar te bestemmen.

Slot

Aan het begin van deze brief heb ik benadrukt dat de enorme verscheidenheid van het aanbod aan podiumkunsten in Nederland een kwaliteit is om te koesteren. Met het nieuwe fonds wil ik dan ook in de eerste plaats een forse impuls geven aan de kwaliteit van de programmering op de Nederlandse podia. Ik deel het belang dat de Raad hecht aan een grote

toegankelijkheid en aan respect voor de fijnmazigheid van de sector. Vanzelfsprekend beoogt de instelling van het fonds niet dat het kwetsbare of minder toegankelijke aanbod minder gezien zou kunnen worden op de podia. Integendeel, het fonds beoogt de afname van dat aanbod te stimuleren en zoveel mogelijk mensen de kans te geven op vele plaatsen, op kleine en op grote podia in ons land, kennis daarvan te nemen. De beschikbaarheid van nieuwe middelen in het fonds bovenop de bestaande budgetten (meer dan een verdubbeling ten opzichte van het budget van de huidige discipline-specifieke regelingen) biedt extra mogelijkheden.

Met inachtnaam van een zorgvuldige overgang zal het fonds voor programmering- en marketingondersteuning een zeer belangrijk instrument zijn om samen met de podia en podiumkunstaanbieders een duurzame versterking van de programmering te realiseren.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
F. van der Ploeg